

Tweede preek over Hooglied 7: 1

Hoe schoon zijn uw gangen in de schoenen, gij prinsendochter!

Het is ten hoogste prijselijk, bevallig, en aangenaam, in de ogen van engelen en mensen, ja voor God zelf, het heerlijk, zoet en wonderlijk hemels leven van een recht Christen, als een heilige der hoge plaats; terwijl die nog als een gast en vreemdeling leeft op de aarde, en ondertussen zijn wandel en burgerschap heeft in de hemel. Wie kan de beminnelijkheid van zijn staat zeggen? Het gerucht is gehoord, maar men kan dat niet zien, en nochtans zegt koning Jezus van zijn geliefde en liefelijke Bruid: hoe schoon zijn uw gangen! o hoe heerlijk! De schoonheid van der gangentred van deze vorstendochter doet mij nu spreken van de heerlijkheid en schoonheid der kinderen Gods, van wie als met verwondering werd uitgeroepen: hoe schoon zijn uw gangen in de schoenen, gij prinsendochter!

Hier komt in aanmerking deze twee zaken:

- I. Een aanspraak en benaming van de Bruid: *prinsendochter*.
- II. De Godspraak die van haar gezegd wordt: *O, hoe schoon zijn uw gangen in de schoenen!*

I. De Kerk en Bruid van Christus wordt genoemd *een prinsendochter*, omdat ze uit God geboren zijn. Zo dan een dochter van een vorst of koning, die oneindig Farao in heerlijkheid overtrof, omdat ze de dochter Gods was, die aan Koning Jezus, de waren Salomo, ondertrouwd was, en door een huwelijksverbond verenigd, en daarom gans heerlijk, volgens Ps. 45: 14. *Des koning dochter is geheel verheerlijkt inwendig, haar kleding is van gouden borduursel*. Gods kinderen worden genoemd *zonen en dochteren des Allerhoogste*, 2 Kor. 6: 18, Jehovah is haar Vader en Bondsgod; waarom met verwondering gezegd wordt 1 Joh. 8: 1: *Ziet hoe grote liefde ons de Vader gegeven heeft, dat wij kinderen Gods genoemd zouden worden*.

Een dochter, omdat Salomo's bruid een dochter was, en wel een prinsendochter, van een machtig Koning, die in gestikte klederen tot hem geleid werd, terwijl de jonge dochteren haar volgden, Ps. 45: 13. En de dochter van Tyrus, de rijke onder het volk, zullen uw aangezicht met geschenk smeken. Zodat de Bruid van Christus *dikwijls een dochter* genoemd wordt *van een koning*, omdat de Heere God is *een Koning der Koningen, en een Heere der Heeren*, 1 Tim. 6: 15. Zij zijn *dochteren Gods*, bijgevolg *een prinsendochter*, van goede afkomst, hebbende een prinselijke inborst, en daarom een edele dochter: en zo wordt ze genoemd, omdat ze door de wedergeboorte een dochter Gods is, die de edelste is, wiens dierbare beloften haar geschonken zijn, terwijl zij der Goddelijke natuur deelachtig zijn geworden. 2 Petrus 1: 49 Ja, recht hebben aan de prijzenswaardige deugden en beminnelijke volmaaktheden van die heiligen, rechtvaardige en barmhartige God van volkomen zaligheid, als haar Heere en Koning.

Het is gewoonte in Gods Woord, die van een kwaden inborst zijn, te noemen *zonen Belials*, 1 Sam. 1: 16, *Acht uw dochter niet voor een dochter Belials, voor zulk een die van Belials natuur is*. Zo zei Saul tot Jonathan, 1 Sam. 20: 30, *Gij zoon der verkeerdheid*. Niet dat hij wilde zeggen dat hij van een verkeerde vader was, want dan moest Saul dat van zichzelf verstaan; maar u bent *als daarvan afkomstig*. Zo hier een edele en prinsendochter, dat is van een edele en prinselijke geest, als afkomstig van prinsen, en van hun edele inborst.

De Kerk is van een edel en wonderlijke aard; geen dochter der slechten, geen Belialskind, noch een zoon der verkeerdheid: Nee, zij is geheel verheerlijkt, en van anderen onderscheiden, omdat zij is

van een voortreffelijke natuur, een prinsendochter, die van vorstelijke inborst is, en van een voortreffelijke prinselijke geest, die de wereld overwint, omdat hij uit God geboren is, en door 't geloof met de Heere haar Hoofd zo nauw verenigd.

II. Hij zegt van deze dochter: *O, hoe schoon zijn uw gangen!* Hierin zijn twee dingen.

1. Waarvan hij spreekt: *van uw gangen.*
2. Wat hij zegt: *O, hoe schoon zijn die.*

1. Waarvan, *uw gangen in de schoenen.*

Deze kostelijke schoenen zijn *de bereidheid van het Evangelie*; gelijk Paulus 't uitlegt, Ef. 6: 15, want wij moeten het naar onze zinnelijkheid niet uitleggen. Versta dan door deze verbeelding de gestalte van des mensen hart, zijn handel en wandel aan te stellen naar de geboden Gods: dat zijn deze schoenen; Ps. 119: 32: *Ik zal de weg van Uw geboden lopen, als Gij mijn hart zult verwijden hebben.* Dit wordt genoemd en door Paulus verzocht, Filip. 50: 27, *Alleen wandelt waardig het Evangelie van Christus: dat is waardig' te wandelen, tot alle welbehaaglijkheid, wassende in de kennis Gods.* Kol. 2: 6, *Gelijk gij Christus de Heere aangenomen hebt, wandelt alzo, in Hem, gelijk wij Christus geleerd hebben.* Aldus wordt het soms genoemd; en 't is niet anders dan de volvaardigheid van het hart, waardoor de mens bereid is om in alles zich te schikken naar het bevel en voor. schrift des Heeren. Dat zegt: u zult dit en dat doen, niet hovaardig zijn, maar nederig; en dan zult gij mijn Woord horen, met zachtmoedigheid, en bekleed zijn met ootmoedigheid.

Als de mens tot zodanige christelijke plichten en andere deugdenbereid is, dan heeft hij schoenen aan. De gangen in die schoenen, dat zijn die daden, die de mens doet. In die schoenen gaat men, als men er goed gebruik van maakt, en niet alleen Gods Woord en wil weet, maar die ook te doen; dat zijn de gangen. Zo wordt dan door dit gaan in de schoenen verstaan, een Godvruchtige wandel, en goede handel, waardoor hij zichzelf schikt, om naar al Gods geboden te doen, en alzo Christelijk te leven en te wandelen gelijk het de Heiligen betaamt.

2. *Hoe schoon zijn uw gangen in de schoenen!* O, hoe kostelijk! Dus verklaart de Heere Zijn lust daarin. Hoe aangenaam en hoe heerlijk zijn voor Mijn ogen die koninklijke gangen op de weg des levens, die de verstandigen naar boven leidt! Wat een lust en vermaak heb Ik daarin! O, hoe schoon zijn ze! Dit woord "hoe" wordt meer gevonden, Jes. 52: 7. *Hoe liefelijk zijn op de bergen de voeten van degene die 't goede boodschapt en de vrede doet horen!* De Heere Jezus zegt: *Gij steelt mijn hart met een van uw ogen, en een keten van uw hals.* Hoogl. 4: 9 en 7: 5, *De Koning is gebonden op de galerijen.* "Ik kan mij niet van u afhouden; als Ik u zie gaan in die schoenen, kan ik niet nalaten op u te zien! Och, ik ben verrukt over uw schoonheid, daarmee steelt gij Mijn hart; want gij zijt schoon Mijn zuster, o, Bruid! Gij zijt schoon, en daar is geen gebrek aan u."

Een Godzalig leven is gans uitstekend in of voor de wereld, want 't is schoon voor God. Het is in zichzelf heerlijk, want hier roept die grote God uit de hemel: *O, hoe schoon zijn uw gangen!* Hoe kan dat anders als heerlijk zijn. Immers het Godzalig, deugdzaam, christelijk leven, dat is zo heerlijk, dat de grote God uit de hemel daarover verwonderd staat: dat is een heerlijke zaak, daarop ziet Hij alleen, gelijk onze ziel geen tevredenheid of genoegten kan hebben, als in Gods genade, zo ook kan God niet samengetrokken worden, als met ons Godzalig leven. Dat steelt zijn hart; als Hij dat ziet, dan leeft Hij, en zegt: *Och, hoe schoon zijn uw gangen!* Hij heeft geen lust in 't sieraad van goud of zilver, en vlechting des haars, maar in een stille, oprechte, nederige en ootmoedige geest, die kostelijk en dierbaar is in Zijn ogen. 1 Petrus 3: 4. Niet in aardse dingen; maar Hij vermaakt Zich in die schoenen, die zo recht uitgaan, naar de schonen gang van de bruid, waarin Hij al Zijn lust en vermaak heeft.

Wanneer Saul de Amalekieten en 't beste vee gespaard had, om, zo hij zei, Gode te offeren, 1 Sam. 15: 22, zei Samuël tot hem: *Gehoorzaamheid is beter dan offeranden, en opmerking boven het vette der rammen*. De offeranden waren anders de Heere aangenaam; want als Hij vertoornd was, zo konden zij Hem daarmee verzoenen, gelijk David zei, 2 Sam. 24: 21. En als Abel de Heere offerde, was 't Hem aangenaam. Gen. 4: 4. Ook was 't geboden te offeren; maar dat alles was niets, zonder gehoorzaamheid en opmerking omtrent Gods geboden; zonder dat is 't maar een gruwel, en alsof ze varkens slachtten; ja, de Heere mag zulks niet ruiken, en wil dat men rechte gangen maakt met onze voeten; die moeten geschoeid zijn met de schoenen van die bereidheid van het Evangelie. Wanneer men vraagde, Micha 6:6: *Waarmee zal ik de Heere tegemoet komen, en mij bukken voor de groten God? Zal ik Hem duizend oliebekken toebrengen of offeren de eerstgeborene*, enz. werd geantwoord: *Het is u gezegd, o mens! wat goed is, en wat eist de Heere van u, dan recht te doen, weldadigheid lief te hebben, en ootmoedig te wandelen met uw God*. Dat zijn de gangen in de schoenen.

Zo staat dan vast, dat een christelijk en deugdzaam leven de Heere gans aangenaam is.

1. Omdat een deugdzaam leven een uitdrukkel is van Gods beeld. Hij ziet dan Zichzelf. God bemint altoos Zichzelf, en die moet zo doen, die de Goddelijke natuur en zijn beeld wil deelachtig worden. Zo moet hij zichzelf zien, dan bemint hij zichzelf, en hij ziet zich als in een spiegel en dan moet hij zich beminnen. Gij, die nu menigmaal voor de spiegel staat, bemint gij u dan niet, o werlds mens? Maar de Heere kan niet anders dan die beminnen, die zijn natuur is meegedeeld, en die in zulk een schonen, volmaakten spiegel, vol prijzenswaardige deugden, zien de heerlijkheid des Heeren, die worden door zijn Geest, naar dat heerlijk beeld veranderd.
2. Omdat door een deugdelijk leven, des Heeren eer meest verbreid wordt, die genoemd worden: eikenbomen der gerechtigheid, een planting des Heeren, opdat Hij verheerlijkt worde, Jes. 61: 3. Dan zegt God: *Dit volk heb Ik Mij geformeerd, zij zullen mijn lof vertellen*; en de Zaligmaker, Matth. 5: 48: *Weest volmaakt, gelijk uw Vader, die in de hemelen is, volmaakt is*; en Joh. 15: 8, 9: *Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt, en gij zult Mijn discipelen zijn. Gelijk de Vader Mij liefgehad heeft, heb Ik u ook liefgehad, blijft in deze Mijne liefde*. God kan niet anders dan Zijn eer beminnen. Rom. 11: 36: *Uit Hem, door Hem en tot Hem zijn alle dingen, Hem zij de eer en heerlijkheid*. God, Die alles gemaakt heeft tot Zijn eer, zoekt ook daarin Zijn eer en glorie, zodat door een deugdzaam leven Zijn eer verbreid wordt. Dus kan het dan niet anders wezen, of God moet ook zijn Godzalig leven beminnen, want dan wordt de Heere verheerlijkt, heeft alles gewrocht om Zijn Zelfs wil, Spr. 16: 4. Dan blijkt Gods macht en eer, dan ziet men Zijn genade, dan moet Hij zijn lust en vermaak in hen hebben, door wie Zijn eer vergroot wordt, wanneer zij hun God grootheid geven, en met David zeggen, Ps. 34:4: *Maakt de Heere met mij groot, en laat ons samen zijn Naam belijden*; en Ps. 35: 10. *Al mijn beenderen zullen zeggen: o, Jehovah! wie is U gelijk, Die de ellendige redt*.
3. 't Heeft Hem duur gestaan, zulk een Godzalig leven te kopen. De mensen waren allen dood in zonden en misdaden. Geen deugd hebben ze kunnen doen, tenzij dat Christus' bloed dit voor hen kocht. Is dit fundament gelegd in de dood van de Zoon Gods, dat Hem zo dierbaar was, zou Hij dat dan niet beminnen, dat Hem zo duur staat? Wat iemand veel kost, dat bemint hij ook zeer. Evenzo ook, heeft God veel liefde en achting voor hetgeen Hem zijn arbeid en bloed gekost heeft; nu zie ik de vrucht daarvan, daarom kan het niet anders wezen of Hij moet dat nieuw geestelijk en christelijk leven beminnen.

Zo ziet u waarom de Heere een christenleven bemint. O, daarin zie Ik Mijn beeld, daardoor word Ik zo verheerlijkt, en daar zie Ik de vrucht van al Mijn sloven, als Mijn arbeidsloon; en daarom bemint Hij het. Jes. 53: 10: *Doch het behaagde de Heere hem te verbrijzelen, Hij heeft hem krank gemaakt; als Zijn ziel zich tot een schuldoffer gesteld zal hebben, zo zal Hij zaad zien, hij zal de dagen verlengen; en het welbehagen des Heeren zal door Zijn hand gelukkig voortgaan*.

Is dit zo, dat een deugdzaam mens de Heere aangenaam is? Ik meende dat wij Hem om Christus' wil maar behaagden. Hij bemint ons uit genade, om Christus' wil; is 't nu om onze deugden? Maar weet, er zijn twee oorzaken, waarom wij van God bemind worden.

1. De eerste is een oorzaak van ons behaaglijk zijn aan God. door Jezus' Geest en bloed, zo inwendig ons aandrijvende, als uiterlijk verdienende.
2. Waarin wij Gode behagen, omdat Hij ons verkoren heeft naar Zijn vrij welbehagen. Matth. 11: 27: *Alle dingen zijn Mij overgegeven van de Vader, die niemand kent dan de Zoon, en die het de Zoon wil openbaren.* Er is geen oorzaak van enige goede gesteldheid in mij; 't is door Christus' verdiensten, door het geloof aangenomen, en zo krijgt men getuigenis dat wij Gode behagen, Hebr. 11: 6.
3. Waarin wij Hem behagen, dat is een deugdzaam leven, gelijk wij God daarin gelijk worden, zo bemint Hij ons mee in dat Godvruchtig leven; zonder dat bemint Hij niemand. Dit is dan de stof waarin de Heere ons bemint. Zo een Godzalig leven van ons gescheiden was, dan zou God geen behagen in ons hebben zonder dit christelijk leven, en zonder Christus is er geen vroom leven. Zo behagen wij God om zijn verkiezing, en om Christus' verdiensten; maar wij behagen Hem in een deugdzaam leven, welke de grondstof is, niet de oorzaak daarvan.

Nu behoeft niemand verloren te gaan, tenzij dan dat hij wil. Zegt nu niet: *waarin zal ik Hem behagen?* In een deugdzaam leven?

Door Christus zijn wij aangenomen, die trok ons klederen aan om onze naaktheid te bedekken. Ezech. 16: 10. Hij doet ons aan de klederen des heils en de mantel der gerechtigheid, gelijk een bruid versierd wordt. 't Is als een kind, dat men opneemt uit genade; doet gij dat, dan leert gij het goede manieren, en zo bemint u hem, om de dingen die in hem zijn. Zo is 't ook met ons: wij waren gans ellendig, verworpen van allen, de Heere nam ons uit genade op. Dat is waar; toen behaagden wij Hem omdat Hij ons wilde weldoen. Maar nu, de deugden zijn als de klederen, en de goede manieren, waarom de Heere ons bemint.

Denkt wat een zaak moet het zijn, daar God op ziet! Dat een koning op een. ding ziet of alle dagen een parel en diamant beschouwt, dat is niets; maar als hij een andere zekere zaak nauwkeurig beschouwt, en zich daarover verwondert, dat moest wat heerlijks zijn, want gewone juwelen ziet hij alle dagen. Zo is 't hier, die grote Heere ziet alle dingen over, maar Hij verwondert Zich over Zijn bruid, zeggende: *O, hoe schoon zijn uw gangen, gij prinsendochter!* Zie dit is Zijn vermaak. Een koning kan weer, datgene hij gezien heeft, weggelaten. Maar nee Koning Jezus wordt gebonden door de liefdeband, en zegt: "gij steelt Mijn hart, en doet Mijn ziel geweld aan, met een Godzalig leven." Dit neemt Hij aan, bewaart het en Hij zal het verheerlijken in eeuwigheid.

Als een koning zijn ogen op u sloeg om uw deugden, en met u wilde handelen, zou u niet menen een grote zaak verricht te hebben? Als er een koopman was, die enige parels had, en een koning of monarch van de gehele wereld had zijn ogen daarop geslagen, zou hij niet in een dat hem een groot geluk beschoren was? De koning zal op een kleintje niet zien, en mij wat verrijken door mijn parels. Wat dunkt u, dat de Koning der koningen niet doen zal?

Hij kiest u uit, en wat zal de Heere niet verder aan u doen, die Zijn schat en lust bent?

1. Hij bewaart ze. Is er wat moois, dat legt gij weg; zo doet de Heere ook. Ps. 31: 20: *O, hoe groot is dat goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen die U vrezen!* Gij verbergt ze en versterkt ze, zodat ze onder de schaduw van Uw vleugelen veilig zijnde, vrolijk zingen. 1 Petrus 1: 5, *Die in de kracht Gods bewaard wordt, door het geloof tot de zaligheid.* En is dat niet groot? U kunt uw juwelen niet zo goed bewaren als de Heere u bewaren zal. Gij wordt al nauw bewaard en veilig genoeg; daarom zegt Christus: *niemand zal u uit Mijn hand rukken,* Joh 10: 28. Waarom? Wij zijn nu kostelijk in Zijn ogen, wie zou ons Hem ontnemen?

2. Dat wij liefhebben, verhogen wij. Zo deed Ahasvéros aan Mordechai. Indien dan de koning in u een behagen heeft, wat zal men die man, die vrouw doen, aan wiens eer God een welgevallen heeft? De gang van de koningin Esther, in de schoenen van bereidwilligheid, om voor Gods volk te spreken, was haar man, de koning, zo aangenaam, dat hij haar oom verhief. Zo zal de Heere u verhogen, en doen rijden op de hoogten der aarde, en spijszigen met de erfenis van vader Jakob, Jes. 58: 14. Waarom niet? Wel Zijn eer is daaraan gelegen: als wij wel doen, zo wordt Hij verheerlijkt; zou God ons dan niet verhogen? Ja, Hij zal eens zeggen, als Matth. 25: 21, 34: *Komt, gij gezegende Mijns Vaders, over weinig zijt gij getrouw geweest; over veel zal Ik u zetten; ga in, in de vreugde uws Heeren.*
3. Alle goederen zal Hij u geven, gelijk men iemand die men bemint, al geeft wat hij hebben wil. Zo is het ook hiermee; de Heere geeft Zijn gunstgenoten alles goeds, een bestendig wezen, een sierlijke erfenis, het hoogste goed, en beste deel, om ons te verrijken uit de schatkamers van Zijn algenoegzaamheid. Spr. 8: 21, *Ik zal Mijn liefhebbers doen, beërven dat bestendig is, en al hun schatkamers vervullen.* Hij maakt ze dronken uit de beken Zijner wellusten. Hij voert ze in 't wijnhuis, en de liefde is de banier over hen. Ps. 36: 9; Hoogl. 2: 4; Ps. 65: 5. *Wij zullen verzadigd worden met het goede van uw huis, met het heilige van uw paleis.* Ziet, zo doet de Heere aan Zijn volk, die wandelen in deze schoenen.
4. En dat het beste is van allen, de God die ons alleen kan bewaren, verhogen en verrijken, zal ons ook zijn een God van volkomen zaligheid, en die ons eens schenken, in de zalige heerlijkheid. Die nu niet werd geraakt, en die nu niet kan bewogen worden, die zal nooit bewogen worden, om voor Zijn aangezicht oprecht te wandelen, met al het zaad van Jakob, in het licht des Heeren. O, wat is het volk welgelukzalig, die dat geklank van het Evangelie kent, en dat waardig bewandelen! O, Heere, zij zullen in het licht uws aanschijns wandelen, Ps. 89: 16.

*Nu zal ik u enige **middelen** en manieren aan de hand geven, om wel te kunnen gaan in die schoenen van christelijke deugden, die ons aangenaam maken in de ogen des Heeren.*

1. U moet deugden en goede werken doen *met nederigheid*; velen zijn hovaardig, als de trotse Farizeeër, Lukas 18: 11, door anderen te verachten, en iets te zijn uit zichzelf, terwijl zij hun gebreken niet ziende, blind zijn. God veracht dit, en het kan Hem geenszins behagen. Maar zoekt om ons leven de Heere welbehaaglijk te maken. Wees niet hovaardig, maar nederig, ziende op uw zonden, die gij voorheen gedaan hebt, en u achtende minder dan anderen te zijn. Klaagt en schreit over uw gebreken, vernedert u over uw gebrekkige staat; dat zal u aangenaam maken. *Dan zegt de Hoge en Verheven, die in de eeuwigheid woont, Wiens Naam heilig is: Ik wil wonen bij de nederige en verslagenen van hart.* En in Jes. 66: 1. *De hemel is Mijn troon, en de aarde is Mijn voetbank, en nochtans wil Ik zien op de arme en verslagene van geest, die voor Mijn Woord beeft.* God zal alle dingen geestelijke, hemelse en aardse zegeningen, Zijn kinderen rijkelijk meedelen; want zulk een verbrijzeld hart is de Heere aangenaam, op die wil Hij zien met ogen van genade, en hem tot die kleinen wenden, de nederigen uit het stof verhogen, en doen zitten bij de prinsen en vorsten; zodat die behoeftigen onder de mensen, zich in de Heilige Israëls verblijden, Jes. 29: 19. O, dat wij traden in die schoenen van diepe nederigheid, dan zouden al onze deugden de Heere welgevallig zijn! Treedt zo laag als u kunt, dan zal de Koning zeggen: *o hoe schoon en heerlijk zijn uw gangen!* Geen laatdunkende, eergierige, en verachtende gedachten van naasten mogen in u komen, maar wees gans nederig, als een gespeend kind voor de Heere, Ps. 131: 1, 2.

2. Uw deugd moet wezen uitstekend boven anderen. Wij menen dat het alles wel is, als wij maar zijn gelijk anderen; nee, umoet rechte gangen maken met uw voeten, 2 Kor. 6:17. Scheidt u af van hen, die onbetamelijk wandelen, en raakt niet aan 't geen onrein is, haat de rok die met het vlees bevekt is. Christus wilde dat wij ons daartegen stellen zouden, en wat doen boven anderen, Matth. 5:47.

Gods volk wordt genoemd *des Heeren erfdeel*. Deut. 32: 9, dan moeten zij zich afscheiden van anderen, die vervreemd zijn van het leven Gods, en zonder Hem in de wereld leven, deze haatte David, en waren zijn vijanden. Een recht Christen moet wat anders wezen uit en inwendig; de Heere ziet uw hart aan, Zijn ogen zien naar waarheid, Jer. 5: 3. O, Heere, Gij hebt lust tot waarheid in het binnenste, Ps. 51: 8. De Heere ziet wie een hoge borst heeft, maar ook wie een voortreffelijke geest, als Jozua, Kaleb, Pinehas. Dan steekt men uit boven anderen, en God ziet op allen die Hem aankleven, en niet op twee zijden hinken. Het zijn niet alle koks die lang messen dragen; maar zoekt gij maar boven anderen uit te steken.

3. Die zijn van hoge inborst, edelen, en boven anderen, die geschoeid zijn met de *bereidwilligheid van het Evangelie*; niet als een ezel, die geslagen moet worden. De Heere wilde niet hebben dat de ezelen geofferd werden, Jer. 48: 10. Men moet niet traag zijn in 't benaarstigen, maar gewillig en vurig van geest, om de Heere te dienen, als een edel en gewillig volk, Ps. 110: 3. *Uw volk zal zeer gewillig zijn op de dag van Uw heirkraft, in heilige sieraad*. Samuël zei: *spreekt, Heere, Uw dienstknecht hoort, wat wilt Gij dat ik doen zal?* 1 Sam. 3: 10. O, hoe gewillig zijn de heilige Serafijnen tot Jehovah's dienst en lof! Ps. 103: 20. *Looft de Heere Zijn engelen, gij krachtige helden, die Zijn Woord doet, gij Zijn dienaren, die Zijn welbehagen doet*. Zij zouden staan als vlammen zo gewillig moet men zijn; een dochter der edelen, die alles wil doen en laten, naar 't geen haar koningin gebiedt.

Ja maar, wie kan dat doen?

Niemendal, bereid moet gij wezen, niet met dringen en dwingen, het hart van een prinsendochter is edel en springt op in godsdienst, als trommelende maagden; zij kan niet stilstaan, en zegt: *kon ik dit maar doen, ik wilde graag, Heere, help mij maar*.

Immers dan zouden uw gangen Gods aangenaam zijn, denkt: anderen zijn beter dan ik. Steekt uit boven de wereld, als de trompetten blazen, is van de koning dochter gewillig, denkt en zegt dan: *ja Heere, zo behoor ik, zo zal ik, zo moet ik, geef mij maar Uw genade, die is mij genoeg, en Uw goedertierenheid is beter dan het leven*, Ps. 63: 4.

Ziet eens, mijn vrienden, hoe schoon de gangen zijn van deze prinsendochter, in de schoenen van koning Jezus' schone en lieve bruid! Geen kinderen der vreemden, of van een burgerlijk leven, maar van een recht Christelijk leven, dat dwaasheid wordt geacht in de ogen der wereldlingen, die zich verwonderen, en vreemd houden, als men niet met hen loopt, in dezelfde uitgieting der goddeloosheid. op de weg des verderfs, 1 Petrus 4: 4. Geen wonder is het dat de wereld zich daarover verwondert, en vreemd van is, want deze prinsendochters Zijn kinderen des lichts, die als lichten schijnen in 't midden van een boos en verkeerd geslacht, Matth. 5: 14; Filip. 2: 15. Wat is er heerlijker in de wereld, dan het licht, waarmee deze wijze maagden beschenen en versierd zijnde voorzichtig wandelen, niet als onwijze, maar als wijze maagden, die hun lampen van het geloof brandende hebben, en wachten op de komst van haar Bruidegom.

Toe-eigening

Schort een weinig uw zinnen met mij op, komt laat ons een weinig het voorhangsel aflichten, dat wij door onze zonden, voor de deugden geschoven hebben. Ik zal daar nu nog wat van spreken, niet gelijk de zaak is, dan zou ik liever zwijgen, want men kan ze niet achten noch uitspreken gelijk ze is: ik kan u maar aanleiding geven, maar God moet het u leren, en dan kunt gij zien wat de deugd is. Ziet dan eens deze dingen, en beschouwt de deugd.

1. Zij is geen uiterlijk lichamelijk goed, maar de ziel bezit dit deugdzaam leven; vele lichamelijke dingen zijn goed en nodig, en verkwikkend: en wat het lichaam aangaat, dat is maar de schaduw, en het lichaam van de ziel; de zaligheid van 't lichaam is maar het lichaam van de zaligheid, de kern en

't pit ziet men niet ten eerste. En zo is het met de deugden, zij geeft de ziel aan 't beste van de mens; daarom zeggen de geleerden, dat de zaligheid moet wezen naar de werkingen der zielen. Wat is 't lichaam bij de kostelijke onsterfelijke ziel? Matth. 16: 26: *Wat zou het de mens baten, zo hij de gehele wereld won, en schade moest lijden aan zijn ziel?* Nu is het geen klaarheid met ogen te zien, en dat uw oren horen; maar dat uw verstand verlicht is, uw wil geschikt naar Gods wil, en dat gij de Heere liefhebt, met uw gehele ziel en hart.

2. Wat is het in de ziel dat ze bekwaam maakt? Is het om wat te winnen, verstaan, en begrijpen? Nee, geen verstand is het; maar de zaligheid van de ziel, bestaat in Gode gelijkvormig te worden, en de Goddelijke natuur deelachtig. Niets was David aangenamer, waarom hij zijn lust had in de wet des Heeren, en die overdacht dag en nacht, Ps. 1: 2, zeggende: Ps. 119: 97: *O, hoe lief heb ik uw wet, zij is mijn betrachting de gehele dag!* Immers rechte onderdanen, een vroom koning hebbende, die niet zoekt dan hun bestwil, die zullen zijn wetten hoogachten, en hun geluk stellen in die te doen. Zo erkennen zij Gods wet voor 't beste, en daarnaar willen zij gevormd zijn, Rom. 6: 11, naar Gods beeld veranderd, zijn natuur deelachtig; heilig, gelijk de Heere heilig is; volmaakt als hun Vader die in de hemelen is; navolgers Gods als geliefde kinderen, die het evenbeeld van God en Christus dragen, en op hun voorhoofden geschreven hebben: de heiligheid des Heeren, omdat ze uit God geboren zijn. Waarom Paulus zei, Gal. 4:19: *Mijn kinderkens, die ik wederom arbeid te baren, totdat Christus een gestalte in u krije.* Wie kan 't zeggen, wat het is, als een reine maagd, Christus als een Man voorgesteld te worden, met Hem verenigd en gemeenschap te hebben. Indien men nu niet weet wat dit is, dat is slecht, maar dit beeld des Heeren te hebben, die zijn zalig tot in eeuwigheid.

3. Waar ze vandaan komen? Meent niet dat de oorzaak spruit uit een verdorven akker, en dat het in uw macht staat de deugden te doen gelijk velen nu menen; o nee. Alle goede giften en volmaakte gaven komen van boven, van de Vader der lichten, Jak. 1: 17. Wij spreken van zulke dingen, die niet anders dan goed zijn, die komen van God; 't is de Heere die ze in ons werkt, zonder ons. Hij schept in ons een rein hart, als Hij in het binnenste vernieuwt een vasten geest, Ps. 51: 12. *Die in Christus is, die is een nieuw schepsel*, 2 Kor. 5: 17, *Gij zijt Gods maaksel, geschapen in Jezus Christus tot goede werken, om daarin te wandelen*, Ef. 2: 10. 't Is een nieuw maaksel, dat de Heere alleen kan werken. Is dat niet heerlijk? Zou een machtig vorst zich met beuzelingen ophouden? Nee! Zou u niet denken wat zal dat wezen, indien hij al zijn macht aanstelde, om iets heerlijks te maken? En zie daar, God stelt al Zijn krachten in 't werk, Hij maakt een nieuw schepsel, dat niemand maken kan. Wat dunkt u van die hoogste bezigheid, moet dat niet een heerlijke zaak zijn?

4. Welke is de bewegende oorzaak van binnen, waarom de Heere dat doet? 't Is Zijn eer, Jes. 61: 3. Hij wilde in die schone planting verheerlijkt worden. God wilde een staaltje geven van zijn macht en wijsheid, eer en mogendheid. Babel was een wonder; waarom? Nebukadnézar spaarde geen moeiten noch kosten, hij wilde zijn macht tonen, zeggende: *Is dit niet dat grote Babel, dat ik gebouwd heb, door mijn macht en tot mijn heerlijkheid?* Was 't niet een maaltijd die heerlijk was, die Ahasvéros aanrichtte, zo groot en voor zoveel dagen; maar wat is 't een wonderlijke zaak, dat God zijn macht en wijsheid wil tonen, om zulk een heerlijk werkstuk voort te brengen. Een aards koning, zijn macht willende tonen, maakt heerlijke dingen; maar o hoe heerlijk en zegevierend moet het zijn, waaraan God Zijn mogendheid betoont! De uiterlijke bewegende oorzaak was 't bloed van Christus, niet eer kon God deze deugd inscherpen, en nu moet Hij dat vermeederen. Ziet eens, dat een machtig koning u mee aannam tot Zijn Zoon, en u erfgenaam van zijn rijk maakte, en zulks kocht met de dood van Zijn Zoon, o hoe wonderheerlijk zou dit in uw ogen wezen? En hier is iets dat u God zelf, behoudens zijn rechtvaardigheid, niet geven kon, of het moest Hem 't bloed kosten van Zijn Zoon, die moest Hij voor zijn ogen zien slachten. Is 't dan niet heerlijk? O, wat moet het een grote zaak zijn, die uit zulk een volle Fontein komt, en dat om u onwaardige te eren, en daar zoveel om gedaan is. Ziet eens hoe

het de Zoon Gods, Jezus Christus, Zijn bloed moest kosten. Titus 2: 14, *Die Zichzelf voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid, en Zichzelf een eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken.* 1 Petrus 1: 18, *Wetende dat gij niet door goud of zilver gekocht bent, uit uw ijdele wandeling, maar verlost door het dierbaar bloed van Christus, als een onbevlekkelijk Lam.*

5. Wat vruchten geven zij nu? Daarvan zal ik niet veel zeggen, eeuwig en tijdelijk goed, want dat leven maakt ons vruchtbaar, volgens 2 Petrus 1: 5-8: *En gij tot hetzelfde alle naarstigheit toebrenghende, voegt bij uw geloof, deugd, kennis, matigheid, lijdzaamheid, Godzaligheid en broederlijke liefde, want zo deze dingen bij u, en in u overvloedig zijn, zij zullen u niet leeg en onvruchtbaar laten.* Dit leven is dan in ons alle goed werk; dat maakt ons krachtig, geeft ons rust voor 't geweten, lust tot God en Zijn Woord, vrede en blijdschap in de Heilige Geest, terwijl de liefde Gods in 't hart is uitgestort, Rom. 5: 5. Dus is een vrolijk hart een gedurige maaltijd. Spr. 15: 15. De ondeugd doet nooit rusten, de goddeloze heeft geen vrede, maar de deugd geeft een gerust gemoed, een gedurige maaltijd, zodat ze met Simeon wensden te gaan in vrede, want zijn ogen hadden de zaligheid Gods gezien, Lukas 2: 30. Hiskia, de dood verwachtende, zei, Jes. 38: 3: *Och Heere! gedenkt toch dat ik voor uw aangezicht in waarheid en met een volkomen hart gewandeld heb en wat goed in Uw ogen is, gedaan heb.* O, wat heeft de deugd van een christelijk leven al veel zalige gevolgen! Wie zou die allen kunnen verhalen, en hun schoonheid vertonen? 't Is een boom des levens, al die daar van eet, is welgelukzalig. Spr. 3:18, van de wijsheid staat het, want de deugd is rechte wijsheid. Job. 28: 28. Immers deugd te doen, is het beginsel der Wijsheid.

6. Nu de voorwerpen waaromtrent de deugd bezig is, zijn deze drie.

- (1) Omtrent God, door Hem te eren en te dienen, en met een onbepaalde liefde te tonen.
- (2) Omtrent zichzelf, matig rechtvaardig en Godzalig te zijn; alzo de deugd en godsvrucht de ziel van onszelf is.
- (3) Omtrent onze naaste, door hem alle liefde, trouw en weldadigheid te bewijzen, en zo alle goed te doen. Daarin is zij bezig, niet om veel goed te winnen, maar omtrent Gods eer, en van onze zielen welvaren, en onze naaste wel te doen. Zo is de deugd dan heerlijk, uit zulk een oorsprong en voorwerpen komen zodanige vruchten en zalige gevolgen. O, hoe heerlijk en schoon is dit nu!

7. De eigenschappen van een deugdzaam leven.

- (1) De Heere stelde daarin een merkteken, *dat eeuwig duren zal*, want de deugd is eeuwig, alle andere dingen zijn vergankelijk: eer, staat, goederen, alles is ijdelheid en vergankelijk, maar de deugd duurt in eeuwigheid; nimmermeer kan die van ons genomen worden. Dat zijn die schatten die men vergaderen moet. De deugd is in de dood nog bij ons, en dan als troost zij ons, dat reisgeld is de deugd, waarmee men in de hemel komt. Alle dingen vergaan, maar de deugd blijft, 1 Kor. 13: 13. Geloof en hoop zullen de liefde, als drie staatsdochters geleiden tot de poort van de hemel, maar de liefde zal alleen binnen gaan. Wij hebben nu de eersteling des Geestes, maar namaals krijgt men de volle oogst, Rom. 8: 23. Daarom zegt Christus, Matth. 10: 26: *Vreest niet voor degene die het lichaam, en niet de ziel doden kan.* De ziel kan men niet raken, schoon men u mocht kelen als slachschapen, en doden als beesten, maar de kostelijkheid van de ziel kunnen zij u niet benemen. Dus Paulus zegt: 2 Tim. 1: 12: *Om welke oorzaak ik ook deze dingen lijd; maar word niet beschaamd. Want ik weet, wien ik geloofd heb, en ik ben verzekerd, dat Hij machtig is mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot die dag.*
- (2) *Onwalgelijk.* Als een werelds mens lang in wellusten leeft, krijgt hij zijn genoeg; gaat men drie dagen ter bruiloft, men is 't al moe, en zo is 't ook in andere dingen, heeft men vol op, men walgt er van. 't Is hier integendeel mee, men bemint hoe langer hoe meer de deugd, men weet niet waar het vandaan komt, men wordt geëerd en gevreesd, en men weet niet waarom; alzo kan men weinig zeggen wat de deugd is, die zijn bezitter zo ontzaglijk maakt. Dit zeggen wij, omdat

de mens uitmunt door de reden, boven alle dingen, zo is deugd de ziel van de ziel, 't zijn men ze onder de mensen de reden maakt, dat men boven de beesten uitmunt, maar de deugd maakt dat wij zijn mensen onder de mensen; niet allen zijn mensen die reden hebben. De wijsgeer Diogenes zocht deugdzaam mensen met een lantaarn op de middag, maar kon er weinigen vinden. De rechtvaardige is voortreffelijker dan zijn naaste. Is 't dan niet heerlijk, dat men boven anderen zo uitmunt. De deugd geeft leven, duurzaam goed en gerechtigheid aan de mens; maar de rijkdom is maar schaduw, ijdel en vergankelijk.

- (3) *De waarheid beveelt ze ook ten hoogste.* Maar zou men daarom de deugd zoeken? Als ik u onlangs uit Matth. 7: 14, daarvan hoorde prediken, ... ik liep bijna terug. 't Is waar, de deugd is zwaar, nochtans mogelijk. Filip. 3: 14. Ik vergeet 't geen achter is, en strek mij uit naar 't geen voor mij is, en jaag naar de prijs der roeping Gods, die van boven is. Is 't mogelijk die te krijgen, dan is 't niet moeilijk u aan te bevelen, want dat te doen, is billijk en heerlijk. Een heiden zei: *de goden hebben de beste zaken verborgen, en willen niet dan door arbeid verkopen.* Daarom de deugd is 't mogelijkste; zo is zij dan kostelijk. Wat moet dan de deugd heerlijk wezen, want zij is zo kwalijk te bekomen. Kan u dan de deugd door haar zwaarte niet overtuigen, om die als de beste 'schat te zoeken, zij geeft immers de grootste voortreffelijkheid en heerlijkheid te kennen.
- (4) Niettegenstaande de deugd zo moeilijk is, zo is zij liefelijk, en geliefd van Gods kinderen; *de deugd te oefenen, is zwaar.* Matth. 7: 14: *Want de poort is eng, en de weg is nauw, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er, die dezelve vinden.* Evenwel hoe loopt men daarin met blijdschap! Ps. 119: 14, 15. *Ik ben vrolijker in de weg van Uw getuigenis, meer dan over allen rijkdom. Ik zal uw bevelen overdenken, en op uw paden letten.* In die weg was Davids vrolijkheid. Is dat niet heerlijk? Was 't niet schoon in Jakobs ogen, zijn lieve Rachel te hebben, daar hij zoveel moeite om deed, en 14 jaren om slaafde en dienstbaar was, Gen. 29: 20. En zie is dit niet kostelijk in de ogen der gelovigen, daar zij zoveel om doen, en dat met vermaak? Jakob had in al zijn moeilijke arbeid nochtans Rachel lief, hij leed om haar de hitte des daags, en de koude 's nachts, waarin hij wel geen lust had, maar in 't doen van die arbeid vinden zij hun hartelust. Vraagt een Godzalige, of er geen vermaak is in zijn lusten te doden? Ja zegt hij, als ik maar deugden doen kan, mijn boze lusten kan intomen, dat is mij 't grootste genoegen, en meeste vermaak en blijdschap; meer lust hebben zij daarin als de wellustigen, om zich daarin toe te geven. Want zijn lusten te volgen, dat kunnen de beesten ook wel doen, maar die in te tomen, dát is lust en verkwikkelijk.

Ziet nu de deugden in enige soorten; ik zal u tonen hoe heerlijk ze zijn, om des te beter haar schoonheid te zien.

1. Is er wat aangenamer dan de deugd van *nederigheid*? Een hovaardige is anderen, zowel als zichzelf, onaangenaam; maar er is niet liefvalliger dan een vriendelijke inborst, en die machtig is zijn hartstochten te sluiten en te stuiten. zo een is sterker dan die steden overwint; die wordt veel geacht; maar nog machtiger is hij, die zichzelf overwint. Is dat dan niet heerlijk?
2. Wat is reiner dan *een kuisse ziel*, 't zij in of buiten 't huwelijk? Wat zoeter dan met Jozef zo kuis te wezen? Gen. 30: 9. Als zijns heren ontuchtige vrouw hem verzocht bij haar te liggen, zei hij: *Hoe zou ik zulk een groot kwaad doen, en zondigen tegen God, Die zo goed is, en de Liefde zelf?* Die mij van klein heeft groot gemaakt, zou ik dan zo gruwelijk zondigen tegen mijn goede en goeddoende God? Nee, ik vermag dat niet te doen, wegens Zijn hoogheid. Dus moet men zichzelf als een rein vat onbesmettelijk en onbestraffelijk bewaren, door woorden en werken alles daarnaar te regelen. Kunt u dat niet zien? Indien u dit deed, zo zou u de heerlijkheid van al deze dingen beter kunnen bevatten.

Waarin werkt de Heere de deugden? Werpt Hij die in 't honderd te grabbelen, en laat Hij ze ieder oprapen die wil?

Nee, Hij doet het buiten ons, en God werkt ze in ons.

Wie krijgen die deugden?

De engelen in de hemel, en die der engelen zucht hebben, de lievelingen des Heeren, die heiligen der hoge plaatsen. Ps. 31: 20, *O, hoe groot is uw goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen, die U vrezen; dat Gij gewrocht hebt voor degenen, die op U betrouwen.* God werpt zijn parelen niet weg voor klein en groot, die daar geen lust noch smaak in hebben, maar de Heere openbaart zijn verborgenheden aan hen die Hem vrezen, en zijn verbond maakt Hij bekend aan hen, die Hij deel wil geven aan de erve der heiligen in het licht. En de goederen des verbonds maakt Hij deelachtig aan Zijn vrienden, die Hij zo noemt. Joh. 15: 15 en Hoogl. 5: 1, zegt Hij, hen nodigende: *Eet vrienden en wordt dronken, o liefsten!* Zo is dit goed niet voor alle mensen, maar alleen voor hen die Jezus aan zijn borsten legt en vriendelijk troetelt, waarnaar de bruid verlangende uitriep, Hoogl. 1: 2: *Hij kusse mij met de kussen zijnsmonds, want zijn uitnemende liefde is beter dan de wijn; de oprechten hebben U lief.* Moest men dat niet lieven en zeggen: O, hoe schoon zijn de deugden van een christen, die zelfs de leliën des velds overtreffen, ofschoon die, heerlijker waren dan de glorie van koning Salomo.

Wat zullen wij dan zeggen van een deugdzaam christelijk leven?

Zij is meer dan de ziel, want zij volmaakt dezelve, en ook het lichaam, dat meer is dan de lelie. Matth. 6: 28. O, dat wij nu de deugd eens recht zagen, en in de hemel met Christus gesteld werden, en het Koninkrijk Gods binnen ons gevonden mocht worden!

Nu die oren heeft om te horen, en die geestelijke ogen heeft, die zie hoe schoon de deugden nu in zichzelf zijn.

Velen van U zijn stekeblind en slechtiende, en kunnen dit niet merken; anderen beginnen wel te zien, maar zien bomen voor mensen aan, Matth. 8: 24. O, dat de Heere Jezus nu eens de handen op u legde, dan zou men mensen en geen bomen zien; en indien wij dit nu zien, dan zullen wij wel begerig worden om meer te zien. David zag eens Bathséba aan 't water en beminde haar; Adam en Eva zagen de vrucht van de boom des levens, dat ze schoon was, toen aten zij. Hoe zouden wij dan branden in lusten? Niet als David, dat een kwade lust was, maar in goede begeerte en verlangen, om tot dit goed te komen; daarom zal ik u middelen aan wijzen, om daartoe te geraken.

Middelen:

1. Hangt de Heere aan met uw gebeden, om deze dingen meer te mogen bekomen, en alles te zien. Bidt als David, Ps. 119:18: *Ontdek mijn ogen, opdat ik aanschouwe de wonderen van Uw wet.* O, mochten wij meer daarvan zien! De Heere geve u verlichte ogen, de Heere Jezus wil de handen op u leggen, opdat gij ziende mag worden. Van uw zelf bent u stekeblind, u kunt niet zien; *bidt de Heere God en Vader der heerlijkheid, dat Hij u geve de Geest der wijsheid, en der openbaring in Zijn kennis, namelijk verlichte ogen uws verstands, opdat gij mag weten welke de hoop zij van zijn roeping en welke de rijkdom zij zijner heerlijkheid van zijn erfenis in de heiligen,* Ef. 1: 18. O, dat nu blinde wereldlingen eens ziende hemelingen mochten worden! Van uzelf bent u stinkende, arm en blind; u kunt niet zien; maar bidt u de Heere, dat Hij eens speeksel op uw ogen legt. Zie het maar zoals het is; en al hebt gij niet zulk een sterk gezicht, door het voorhangsel tot in het binnenste heiligdom, door een groot geloof, nochtans hebt gij een honger en dorst naar Jezus' gerechtigheid, u zult zalig worden.
2. Tracht de deugd recht te beschouwen, en te wandelen door 't geloof zonder aanschouwen. Och, dat aanzien bedriegt ons, als men de deugd maar aanziet met lichamelijke ogen. Indien men zag wat de hemel is, met lichamelijke ogen des lichaams, wij zouden haast aan de grond raken als Saulus, toen hem op de weg een hemellicht bescheen; och, dat u eens daartoe kwamen, om te wandelen door geloof, en de deugd recht in te zien en te betrachten. Volgt niet de begeerte der ogen, laat u niet anders leiden dan door Gods Woord; hoort een Godzalige daarvan spreken

met smaak en vermaak, die zal u daarvan wat kunnen vertellen; neemt dat dan aan, en zoekt hen zowel als de Heere Jezus te geloven, 1 Kor. 3: 18, dat is dwaas te zijn. Eer en rijkdom is niets, de deugd alleen acht ik. 't Is waar, die ziet gij niet, maar leert wandelen door geloof, de rechtvaardige moet door het geloof leven. Zo ik de heerlijkheid met lichamelijke ogen zag, dat was geen geloof.

3. Overlegt deze dingen, die ik gezegd heb, past deze dingen op uzelf toe, 't is zo heerlijk, God werkt en geeft zo alle goed, heerlijk en vermakelijk. Zeg dan: Mijn ziel, dat is waar, neemt het maar aan met een groot geloof, dat veel ziet van God, en geniet van een christelijk hemels leven. Zie de Onzienlijke, en wacht op de vergelding des loons, hoopt volkomen op de genade, die u toegebracht is door Jezus Christus; drukt het stempel van uw Bruidegom op uw ziel, en leert zo wandelen gelijk Christus gewandeld heeft, bent niet willens ongelovig, want daar komt ons alle kwaad vandaan. Tenzij gij gelooft, gij zult niet bevestigd worden, en God tot een leugenaar maken; *maar die gelooft, zal niet haasten, noch beschaamd gemaakt worden.*
4. Slaat uw ogen op Christus, niet zoals Hij in de hemel nu is, maar zoals Hij op de aarde was, en deze les gaf, Matth. 11: 29: *Leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart.* Speculeert op de deugd waar zij thuis hoort in haar grondstof, ziet maar naar Christus; die Hem ziet bekomt liefde tot dat geestelijk hemels leven. Wie zou van dat christelijk leven lezen en horen, zonder naar die deugd te trachten? Wie anders dan die overgegeven goddeloos is; want daarin ziet men de heerlijkheid, wanneer kracht van Hem uitgaat; en als wij dat zo aanzien, worden wij veranderd van aangezicht, en vernieuwd naar Gods heerlijk beeld, 2 Kor. 3: 18. Stelt alle middelen in het werk. Bidt de Heere dat Hij het krachtig wil maken op uw zielen, dat gij de heerlijkheid van de deugd mocht uitdrukken, bemerken en gevoelen tot zaligheid van uw zielen.
5. Zo doende wordt Christus de uwe, en gij van Christus, die in u een gedaante krijgt. Nu kan men niet meer zeggen, de deugd is u nooit op 't schoonst en beminlijkst voorgesteld; ziet de waarheid maar te betrachten in liefde, en op te wassen in Hem die het Hoofd is, namelijk Jezus Christus. *Opdat gij vernieuwd mag worden in de geest uws gemoeds, en de nieuwe mens aandoen, die naar God geschapen is, in ware gerechtigheid en heiligheid, Ef. 4: 23, 24.*

Ik eindig met de bede en de wens van de apostel Paulus. Hebr. 13: 20-21: *De God nu des vredes, die de groten Herder der schapen door het bloed des eeuwige testaments uit de doden heeft teruggebracht, namelijk onze Heere Jezus Christus, volmake u in alle goed werk, opdat gij zijn wil mag doen: werkende in u, hetgeen voor Hem welbehaaglijk is, door Jezus Christus; dewelke zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.*